

LÀM THA LA THA

(Giải quyết việc bất hòa)

Khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Bấy giờ, cư sĩ Tu Đạt nói với người chị:

- Chị ở trong thôn này hãy chăm sóc khách Tăng giúp tôi.

Khi thấy các Tỳ-kheo ở nước Chiêm-ba đến, bà rất hoan hỷ, niềm nở chào hỏi:

- Lành thay các Đại đức đã đến đây.

Thế rồi, bà trải giường nệm, mời chư Tăng đến ngồi. Khi Tăng ngồi xong, bà đưa nước rửa chân, dầu thoa chân, nước giải khát, ban đêm bà đốt đèn, đoan, cúi đầu đánh lễ dưới chân, quỳ gối chấp tay, nói như sau: “Xin đại đức Tăng nhận lời mời của con ngày mai đến thọ trai”.

Chư Tăng liền nhận lời mời. Bỗng chốc, chúng thứ hai lại đến, bà lại trải giường nệm, mời họ vào ngồi, rồi đưa nước rửa chân, dầu thoa chân và nước giải khát, đoan, cúi đầu đánh lễ dưới chân, quỳ gối chấp tay, nói như sau: “Xin Đại đức Tăng nhận lời mời của con ngày mai đến nhà con thọ trai”. Chúng này nói:

- Chúng tôi không ăn chung với những người ấy.

- Vì sao vậy?

- Vì họ là những người bị cử tội.

Các Tỳ-kheo ấy nói:

- Chúng tôi không phải là những người bị cử tội.

Chúng Tăng kia lại nói:

- Các ông là những người bị cử tội, tại sao bảo là không?

Cứ như vậy cãi nhau suốt đêm về việc bị cử hay không bị cử, khiến cho những người thế tục ở gần đó sinh tâm không vui. Bà chị ông cư sĩ nghe thế, liền trách cứ:

- Vì sao Sa-môn lại cãi nhau suốt đêm về việc bị cử hay không bị cử.

Rồi bà thấy lòng không vui. Do thế, buổi sáng, bà không cho bữa ăn trước, bữa ăn sau, rồi lên xe ngựa đi về thành Xá-vệ, đến chỗ cư sĩ Tu Đạt, trình bày lại đầy đủ sự việc kể trên, cho đến việc bà không thích đãi. Cư sĩ nghe rồi, lòng bồi hồi không vui, nói với chị:

- Đây là việc ác, cứ cho (họ ăn), vì sao lại không cho? Việc đúng pháp hay phi pháp là chuyện của Sa-môn (chứ can hệ gì!).

Thế rồi, Tu Đạt bèn đi đến chỗ Thế Tôn, cúi đầu đánh lễ dưới chân, ngồi sang một bên, trình bày lại đầy đủ sự việc kể trên, cho đến bị cử, không bị cử cho Thế Tôn nghe, rồi bạch:

- Bạch Thế Tôn! Chúng con phải cung kính cúng dường như thế

nào đối với những người vị cử, kính xin Thế Tôn phân biệt dạy rõ?

Phật nói với cư sĩ:

- Đúng nghĩa nên biết, không đúng nghĩa cũng nên biết, đúng pháp, phi pháp, đúng luật, phi luật đều nên biết. Trong đây những ai làm đúng nghĩa, như pháp, như luật nên cung cấp. Nếu không có phương tiện thì đối với những Tỳ-kheo bị cử nên giúp bằng sức lực. Nay cư sĩ, chỉ nên bố thí làm các công đức, còn việc đúng pháp hay phi pháp thì để các Sa-môn tự biết lấy.

Thế rồi, Tỳ-kheo-ni Đại-ái-đạo đi đến chỗ Thế Tôn, cúi đầu đánh lễ dưới chân, đứng hầu một bên, bạch với Phật:

- Bạch Thế Tôn! Chúng con phải làm sao...?

Cuối cùng Phật dạy: “Nếu không có phương tiện thì đối với những Tỳ-kheo bị cử nên giúp họ bằng sức lực”.

Bấy giờ, tôn giả A-nan, Ưu-ba-ly đi đến chỗ Thế Tôn, cũng hỏi như thế.

Khi ấy, Tôn giả Xá-lợi-phất bạch với Phật:

- Bạch Thế Tôn! Những Tỳ-kheo bị cử tội chúng con làm sao biết được?

Cho đến (Phật dạy:) “Nếu không có phương tiện thì đối với những Tỳ-kheo bị cử nên giúp họ bằng công việc”.

Thế rồi, Xá-lợi-phất bạch với Phật:

- Bạch Thế Tôn! Thế nào gọi là Tha-la-tha? Phật nói với Xá-lợi-phất:

- Có bảy việc, bao gồm chẳng phải Tha-la-tha mà tợ hồ Tha-la-tha và nhị Tha-la-tha. Bảy việc đó là: Hoặc do điên cuồng nên không bệnh vực chúng này cũng không bệnh vực chúng kia. Đó là Tha-la-tha sớm nhất, thuộc loại không phải Tha-la-tha mà tợ hồ Tha-la-tha. Cũng thế, hoặc do tâm loạn, đần độn, ngu si, bị bệnh nên không bệnh vực chúng này hay chúng kia.

Lại nữa Xá-lợi-phất, hoặc có người vì muốn lợi ích, nên suy nghĩ:

- Nếu ta bệnh vực chúng này thì chúng kia mất lợi ích. Nếu ta bệnh vực cho chúng kia thì chúng này mất lợi ích.

Do đó, cả hai đều không bệnh vực.

Lại nữa, có người vì được lợi ích cả hai bên nên suy nghĩ: “Vì ta được lợi cả hai bên nên không bệnh vực chúng này, cũng không bệnh vực chúng kia”.

Này Xá-lợi-phất! Đó gọi là bảy việc, không phải Tha-la-tha mà tợ Tha-la-tha.

Nhị tha-la-tha: Gồm có: Tự giữ lòng mình, đợi thời gian.

Tự giữ lòng mình: Khi thấy người ta thị phi, liền suy nghĩ: “Do nghiệp vận hành, ai làm nấy biết. Ví như khi bị lửa cháy, ta chỉ lo tự cứu mình, hơi đâu lo việc người khác”. Đó gọi là tự giữ lòng mình.

Đợi thời gian: Có người khi thấy kẻ khác tranh chấp cãi nhau, liền suy nghĩ: “Việc tranh chấp cãi vã này khi nào đến lúc, nó sẽ tự kết thúc”.

Đó gọi là Nhị tha-la-tha.

Bấy giờ, Tôn giả Xá-lợi-phất bạch với Phật:

- Bạch Thế Tôn! Thế nào gọi là Trung tha-la-tha?

Phật nói với Xá-lợi-phất:

- Có một người cùng hưởng chung pháp vị và thức ăn với chúng này, đồng thời cũng hưởng chung pháp vị và thức ăn với chúng kia, rồi được mời đứng ra giải quyết việc (tranh chấp).

Lại nữa này Xá-lợi-phất, có người cùng hưởng chung pháp vị và thức ăn với chúng này, đồng thời cũng hưởng chung pháp vị và thức ăn với chúng kia, người ta không mời mà đứng ra giải quyết việc tranh chấp. Đó gọi là Trung Tha-la-tha.

Khi ấy, Xá-lợi-phất bạch với Phật:

- Bạch Thế Tôn! Tỳ-kheo Tha-la-tha muốn xử lý Tỳ-kheo bị cử thì phải làm sao?

Phật nói với Xá-lợi-phất:

- Nếu người bị cử tỏ ra tùy thuận chấp hành, tâm nhu hòa mà mình muốn xử lý họ thì không nên xử lý vào lúc Tăng tập hợp đúng thời và phi thời mà trước hết nên vào nơi phòng riêng hay tại phòng sưởi, trên giảng đường, hay tại chỗ đông người tụ tập, hỏi Tỳ-kheo trẻ tuổi:

- Trưởng lão có nghe Hòa thượng A-xà-lê của thầy nói: “Nếu trung gian có người đứng ra giải quyết, thì người bị cử nên nghe lời”, hay không? Nếu đáp:

- Tôi nghe Hòa thượng A-xà-lê nói rằng nếu người bị cử tùy thuận chấp hành, tâm nhu hòa mà có người còn moi móc thì phải trừng trị người này.

Nếu nghe nói như thế thì cứ làm thình để yên. Còn nếu đáp:

- Tôi nghe Hòa thượng A-xà-lê nói rằng người bị cử tội đã tùy thuận chấp hành, tâm nhu hòa đáng thương mà không có ai giúp giải quyết.

Khi nghe nói như thế thì này Xá-lợi-phất, không được cố ý tập hợp chúng, mà hãy nhân lúc chúng tập hợp đúng thời hay phi thời, hoặc vào những ngày Bố-tát, Tự tứ, người bị cử nên đến trước Tăng xin như sau:

- Tôi là Tỳ-kheo bị cử tội đã tùy thuận chấp hành, tâm nhu hòa, xin xả (tội) cho tôi.

Nói như thế ba lần, rồi đi ra. Nhưng lúc đi ra, không được im lặng mà nên trịch vai áo bên phải, chấp tay lại mà đi. Nếu trong chúng có người còn bới móc thì Tỳ-kheo Tha-la-tha nên hỏi:

- Này Trưởng lão, người này vốn do việc gì mà bị cử tội?

Nếu có người trách: “Người này bị cử tội mà vì sao không biết?”, thì nên phối hợp trị tội cả hai. Còn nếu nghe mình chất vấn mà im lặng, hay nói: “Thưa Trưởng lão! Người này bị cử tội, đã tùy thuận chấp hành, tâm nhu hòa mà không có người giúp giải quyết xả tội”, thì Tỳ-kheo Tha-la-tha nên nói: “Thưa Trưởng lão! Đức Thế Tôn dạy rằng có hai hạng người cương cường, chưa trị thì nên trị, đã trị mà tâm nhu hòa thì nên xả”.

Nếu trường hợp được Tăng chúng đồng tình thì nên làm yết-ma câu thính, khi đã cho phép xin thì người làm yết-ma nên nói:

- Xin Đại đức Tăng lắng nghe. Tỳ-kheo Mỗ giáp có việc như thế, Tăng muốn được lợi ích nên đã làm yết-ma cử tội. Vị ấy đã tùy thuận

chấp hành, tâm nhu hòa. Nếu thời gian của Tăng đã đến, Tăng cho Tỳ-kheo Mỗ giáp theo Tăng xin bỏ pháp yết-ma cử tội.

Xin Đại đức Tăng lắng nghe. Tỳ-kheo Mỗ giáp muốn theo Tăng xin bỏ pháp yết-ma cử tội. Vì Tăng đã bằng lòng nên im lặng, tôi ghi nhận việc này như vậy.

Thế rồi, người này nên trật vai áo bên phải, quỳ gối chấp tay, xin như sau:

- Thưa Đại đức Tăng, tôi là Tỳ-kheo Mỗ giáp có việc như thế, Tăng vì muốn được lợi ích đã làm yết-ma cử tội. Tôi đã tùy thuận chấp hành, tâm nhu hòa, bỏ ác kiến cũ, nay theo Tăng xin bỏ pháp yết-ma cử tội. Kính mong Tăng xót thương cho tôi pháp yết-ma bỏ việc cử tội. (Xin như vậy ba lần)

Người làm yết-ma nên nói:

- Xin Đại đức Tăng lắng nghe. Tỳ-kheo Mỗ giáp có tội như thế, Tăng muốn được lợi ích nên đã làm yết-ma cử tội. Vị ấy đã tùy thuận chấp hành, tâm đã nhu hòa, bỏ ác kiến cũ, đã theo Tăng xin phép yết-ma bỏ việc cử tội. Nếu thời gian của Tăng đã đến, Tăng cho Tỳ-kheo Mỗ giáp pháp yết-ma bỏ việc cử tội. Đây là lời tác bạch.

Xin Đại đức Tăng lắng nghe. Tỳ-kheo Mỗ giáp có việc như thế, Tăng muốn được lợi ích nên đã làm yết-ma cử tội. Vị ấy đã tùy thuận chấp hành, tâm đã nhu hòa, bỏ ác kiến cũ, đã theo Tăng xin pháp yết-ma bỏ việc cử tội. Tăng nay cho Tỳ-kheo Mỗ giáp pháp yết-ma bỏ việc cử tội. Các Đại đức nào bằng lòng Tăng cho Tỳ-kheo Mỗ giáp pháp yết-ma bỏ việc cử tội thì im lặng, ai không bằng lòng hãy nói. Đây là yết-ma lần thứ nhất. (Lần thứ hai, thứ ba cũng nói như thế).

Tăng đã bằng lòng cho Tỳ-kheo Mỗ giáp pháp yết-ma bỏ việc cử tội, vì Tăng đã im lặng. Tôi ghi nhận việc này như vậy.

Đó gọi là tha-la-tha.
